

ERDÉLYI GAZDA

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG:

Kolozsvárt, belközép-utca 11. szám,
 hová a lap szellemi részét illető küldemények czimzendők.
Kéziratok nem küldetnek vissza.
 Előfizetési ára: egész évre 4 frt, félévre 2 frt.
 Az erdélyi gazdasági egylet tagjai ingyen kapják.

KIADÓHIVATAL:

Kolozsvárt, beltorda-utca 1. szám,
 („Közművelődés“ nyomdai részvénytársaság felvételi irodája).
 Ide küldendők a hirdetések, mindennemű mellékletek, előfizetések és hirdetési pénzek,
 valamint a reclamatiók.
 Hirdetések a legolcsóbb árszabály szerint vétetnek fel.

TARTALOM.

- A gazdasági tanárok képeítése.
 A borderitő-anyagok mily mennyiségben s miként használtassanak. E.
 Irodalom.
 Fölbirtok statisztika.
 Rövid szakközlemények.
 Baromfi tenyésztők figyelmébe. — Élősvény nevelése. — Zsiros tej
 Vegyesek
 Gazdasági előadások a köztelken. — Uj intézmény.
 Piaczi értesítő.

A gazdasági tanárok képeítése.

I.

Régen vajdó ügy megoldására törekszik a földművelési minister.

Már egy negyed százada, hogy a gazdasági szakképzés hazánkban is szélesebb alpra helyeztetett, melyen elvitázhatatlanul, számot tevő tényezővé fejlett, a nélkül azonban, hogy a szakoktatás minden tekintetben kellőképen organizáltatott volna.

Igy semmi által sincsen szabályozva a gazd. tanárképzés és képeítés ügye. Tanár lett az, a ki a gazdasági pályát elvégezve, ez iránt magában hajlamot érzett, vagy ha protektorai úgy vélekedtek, hogy ez jó lesz neki, sokszor pedig az is, a kit véletlen körülményei oda sodortak a nélkül, hogy arra szánta volna magát. És tanított s tanít mindenki a maga különleges módszere szerint, a tanítványok pedig tanultak és tanulnak úgy és annyit, a mint ez az előadó tanár módszeréhez képest lehetséges.

Minthogy ez mindörökké így nem tarthat és a szakképzést csupán az egyéni belátásra bízni sem nem előnyös, sem nem üdvös, a földművelési miniszter véleményt kért még 1891-ben a gazd. tanintézetek tanári testületeitől, a tanárképzés és képeítés iránt.

A minister, igen helyesen, a gyakorlati gazdák véleményeit is ismerni kívánván, a tanintézetek jelentéseit f. é. januárban kiadta az

erre hivatott gazdasági egyleteknek, hogy azokra észrevételeiket megtegyék.

Az erdélyi gazdasági egylet ezen ügyet annak nagy fontosságához mérten behatóan tárgyalván, ennek alkalmából memorandumot terjesztett fel a földm. miniszteriumhoz, mely általános érdeki lévén, lapunkban egész terjedelmében közöljük, a mint következik:

Nagyméltóságú földművelésügyi m. kir. miniszterium!

A nm. ministeriumnak f. é. január hó 16-án vett s mult évi december hó 30-án 72207/IV./10 sz. a. kelt azon magas leiratára, melyben egyletünket arra méltóztatott fölhívni, hogy a hazai gazdasági tanintézetek és földmives iskolák-nál alkalmazandó tanárok képeítése tárgyában beadott javaslatok fölött véleményét nyilvánítsa, az alábbiakban vagyunk bátrak tiszteletteljesen megfelelni.

Mindenekelőtt hálás köszönetünket tartozunk a nm. ministeriumnak kifejezni azon kegyes figyelméért, hogy ezen, hazai gazdasági előmenetelünket oly nagyon érintő ügyben egyletünk véleményét is kikérni méltóztatott.

Az erdélyi gazdasági egylet mindenkor kiváló érdekléssel viseltetett a gazdasági tanügy iránt; jelentékeny része volt abban, hogy az erdélyi részek számára egy magasabb fokú gazdasági tanintézet létesítését egy negyed századdal ezelőtt a magas kormány-nál kérelmezze s azóta alkalma volt arra, hogy a közvetlen közelében létesített jeles és szép fejlődésre jutott s jó hírnévre emelkedett gazd. tanintézetnél a gazd. tanügyi intézményeket megismerhesse s a tanügyi intézmények felett megalkothassa véleményét.

Az erd. gazd. egylet mint az ország és különösen ezen országrész mező és közigazdasági előmenetelét óhajtó és azt munkáló testület, mindenkor legnagyobb méltánnyal itélte meg a nm. ministerium intézményeit, melyeket mező- és közigazdasági ügyünk emelése érdekében tett.

Ily méltánnyal fogadja a nm. ministeriumnak jelen intézkedését is, melyben a gazdasági tanárképzés ügyét rendezni óhajtja. Az erd. gazd. egylet a gazdasági tanárképzés és képeítés ügyét igen fontos és igen szükséges tárgynak ismeri. Mert valamint az általános, úgy a

specialis gazdasági tanügy is csak akkor tekinthető jól szervezettnek és csak akkor teljesítheti sikerrel feladatát, ha azon személyzetnek, a mely a tanítást végzi, meg van úgy általános, mint különös szakképzettsége, ha meg van neki a képzettség azon foka, a melyet a gazd. tanításnál elkerülhetlenül szükséges birnia.

Az intézményeket az emberek tartják fen; képzett és hivatott emberek felvirágoztatják, a kivánt tehetségekkel nem birók elejtik a legjobb czélú intézményeket még akkor is, ha azok dolgi kellékei megadva vannak.

Korunkban, midőn az egyszerű foglalkozásokhoz is kimondta a törvény a megfelelő kvalifikáció szükségét, midőn az oktatás minden ágánál a tanító személyzet képeítését magasfokú rigorozitással állapította meg: valóban nagyon elérkezett az ideje annak, hogy a gazdasági szakoktatással foglalkozó személyzet képeése és képeítése szabályoztassék. A kellő képzettséggel bíró s hivatásának magaslatán álló tanítószemélyzet mellett lehet csak sikeres az oktatás; a minden oldalról alaposan képzett tanító személyzettől nagyobb és gyümölcsöző szellemi tőkéhez jutott tanulók az életben nagyobb sikerrel és eredménynyel működhetnek saját boldogulásokon s ezzel együtt a közjót mozdítják elő. E szempontból is a nm. ministeriumnak a gazd. tanári képeítésre vonatkozó üdvös kezdeményezését, mint igen szükséges nagy reformot, a melylyel különben a gazd. szakoktatást megindítani kellett volna, gazd. egyletünk melegen üdvözli.

I. Gazdasági tanintézetek.

A gazd. tanintézetek tanári testületeitől és a földmives iskolák igazgatóitól szerkesztett és egyletünkhez áttett javaslatokkal egyletünk örömmel foglalkozott, mert e javaslatokban a gazd. tanári képeítésre vonatkozó igen számos, jól átgondolt, szakszerű és az ügyet helyes és jó megoldásra vezető eszme és tervzet van lelakva.

A szakférfiak itéletére és munkájára vall azon jelenség, hogy azokban a javaslatokban, a melyeket a felsőbb tanintézetek adtak, — melyeket bizonyára egymás tudtán kívül külön szer-

A magas kormány kezdeményezése folytán alapított

„HUNGARIA“ MUTRÁGYA-, KÉNSAV- ÉS VEGYI-IPAR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

ajánlja saját gyártmányu, tiszta kénsavval feltárt, elismert kitűnő minőségű mutrágycsontliszt-, spodium-, ammoniak- és ásványi superphosphatokat, párolt csontlisztet, Thomassalakot, chilisalétromot, kénsavas kálit és ammoniakot; különlegességeket, mint: szőlő-, répa-, rét-, kender stb. trágyát és mindennemű egyéb mutrágycsontlisztet, kénsavat, réz- és vasgálicsót. — Talaj-olomzések díjmentesen eszközöltetnek. Felvilágosításra és árjegyzékkel készségesen szolgál gyáraink központi irodája: V., Erzsébetvár 9. sz. II. emelet, hová levelek és megrendelések intézendők. — Telefon-szám 882.

Mindennemű
 mutrágycsontliszt.

Thomas-
 salak.

kesztettek — a tanszakok helyes és szükséges csoportosítására és a tanszak csoportonként a tanártól megkívántató képzettségre nézve a vélemények majdnem teljesen megegyeznek. Vannak különbségek a részletekben — mondhatni a minutziákban — a mik egyik-másik intézet sajátos körülményeiből folynak, de a lényeges részekben a javaslatok között eltérés nincsen.

A lényeg pedig az, hogy a tulajdonképeri *alaptudományoknál* (matematika, mértan, természetrajz, természettan, vegytan s ezek egyes ágainak) a tanáraitól képesítésül a középiskolai tanári képesítés;

a *szaktudományoknál* (összes termelési s tenyésztési ágaknál) a bevégzett középiskola s érettségi után gazdasági felsőbb tanintézet végzése, bőséges gazdasági gyakorlat s különös gazd. tanári vizsga;

a *segédtudományoknál* pedig (technologia, gépészet, erdőszet, jogi tudományok) az ezek részére fennálló főiskolák, akadémiák és egyetemeken szerzendő képesítési fokozatok kívántatnak meg, mindenkor kapcsolatba hozva a gazdasági tanítás különleges céljaival.

A javaslatoknak ezen, lényegében egybehangzó kívánalmaival gazd. egyletünk is egyetért.

Az egyes javaslatoknak részleteit taglalni egyesületünk itt nem tartja szükségesnek, mert igen messzire vezetne az, és az egyes tanintézeteknél levő tanároknak eső tantárgyakkal is számolnunk kellene, ha pl. a matematikai, természetrajzi, természettani, vegytani és technikai szakoknál előadásra kerülő 18 disciplina csoportosítását megkísértenők. Ez nem lehet egyletünk feladata.

Azonban az egyes javaslatok általános tartalma és jellegző sarkelveire legyen szabad mégis a legrövidebben reflektálnunk.

Legrészletesebb javaslatot találunk a *kolozsmonostori* gazd. tanintézettől, melyet a tanárképzés és képesítési ügy tárgyalásához, mint alapot elfogadhatónak tartunk. A tantárgyaknak szakszerű helyes csoportosítása s a gazd. tanításhoz legmegfelelőbb kvalifikációra való törekvés képezik fővonásait. Egyedül itt találjuk a szaktanári vizsgálat szabályzatának tervezetét, mely zsinormértékül szolgálhat.

A *keszthelyi* tanintézet inkább az ő eddigi saját tanári létszámához méri a tantárgyak csoportosítását, egy-két tárgynak (erdőszet, számvitel, gazd. előtan) nem talál helyet. Egyébként a képzésre sok gonddal van s helyes — néha bár sok (pl. 5 évi praxist) kívánalmakat állít fel.

A *debreczeni* tanintézetnél is az ő saját helyzetének viszonyai tükröződnek le a javaslatban. A tanszak csoportok felállítása szűk s ezért pl. sok alaptárgy a szaktárgyak keretébe van beosztva, melyeket egy előadó egyszerű fizikai idő hiányában elő nem adhatna.

A *kassai* tanintézet javaslata bár a tanszakok csoportosításával legkevésbé foglalkozik, de általánosságban igen sok jó figyelmeztetést és észleletet tesz. Őva int a „specialisták“ nevelésétől s a magasabb elm. tudományos légkörben nevedett „tudós“-ságot ambíciózó, helyzetüket fel nem ismerő, gyakorlatiaságot nélküli tanárok igen csekély oktatási eredményére utal. Kiemeli a nyelvismeretek szükségét, hogy a tanár buvárkodhassék s haladhasson. Minden tanárnál a gazdaság összességéről való tájékozottságot kíván, nézetünk szerint is helyesen s ezért szak- és általános gazdasági kvalifikációt óhajt.

Utal a tanári állások javadalmazása rendezésének szükségére.

A *magyar-óvári akadémia* javaslata röviden foglalkozik a kérdésekkel és a tanszakok csoportosításával. Egyébként a kiképzésre helyes követelményeket állít fel azon exkluzivitással, hogy csak az akadémiát végzett elemek jöhetnek számba a tanári kvalifikációnál.

Figyelembe veendő vonása a javaslatnak az, hogy 3 tanintézet (K.-Monostor, Keszthely, Debreczen) a tulajdonképeri gazdasági szakok (növénytermelés, állattenyésztés, üzlettan és gazd. kezelés) tanáraitól *különleges tanári vizsgát kíván* — nézetünk szerint is helyesen, — 2 intézet (Kassa-, Óvár) ellenben azt a vizsgát nem említi, hanem a tanárképzésnek az utját részint 2 évi próbaszolgálatban (Kassa), részint az assistensi intézményben (Óvár) találja.

Figyelembe véve a javaslatok tartalmát s a gazdasági szakoktatás elsőrendű igényeit, gazd. egyletünk a gazd. tanárképzés feltételeivel a következőket véli helyesen felállítható követelményeknek:

1. A mathem. mértani, természetrajz, természettani, chemia technológiai, gépészet s építészeti szakok tanáraitól középiskolai tanári képesítő oklevél, illetve műegyetemi végzettség és oklevél kívántassék meg. Kívánatos, hogy ezek is birjanak gazdasági általános tájékozottsággal, mit az akadémián vagy a felsőbb tanintézeteken töltendő egy év alatt szerezhethetnek meg.

Alkalmazás előtt próbaelőadást tartozzanak tartani.

2. A tulajdonképeri gazd. szakok tanáraitól (növénytermelés, állattenyésztés, üzlettan, gazdasági intéző) gym. vagy reálérettségi után gazd. akadémiai vagy felsőbb tanintézeti végzettség — az állattenyésztésnél állatorvosi oklevél — legalább 3 évi jó gazdasági gyakorlat és gazdasági tanári vizsga.

3. A külön szakok tanáraitól vagy előadótól és pedig az *erdőszettan* tanáraitól erdőszeti akadémiai végzettség, államvizsgái bizonyítvány; a *kertészettan* előadójától felsőbb kertészeti tanfolyam végzése legalább 3 évi jó kertészeti gyakorlat és próbaelőadás; — A *jog, statisztika* és nemzetgazdaságtan tanáraitól jogvégzettség, jog vagy államtudományi tudórság kívántassék meg. (A jogi szakma tanárára egyébként nem szükséges szabályzatot felállítani, mert Keszthely és Óvár kivételével mindegyik tanintézet nyerhet kiváló jó tanerőt saját székhelyén, így Kmonostor a kolozsvári egyetemről, Kassa és Debreczen az ottani jogakademiáktól.

Együttal azonban legyen szabad megjegyeznünk, hogy azt tartjuk rendjén valónak, hogy a hol már képzett jogi vanárok vannak, ott bizassék ezekre a nemzetgazdaságtan előadása is, melyet most az igazgatók végeznek, kiknek (Kmonostor, Kassán) több előadási óráik vannak, mint egyik-másik rendes tanárnak.

Igen szükségesnek tartjuk továbbá a jogi szakcsoportba fölvenni a közigazgatást, melyet a gazdának leginkább kell ismernie, miről most a tanulók mit sem hallanak.

Az *assistensi intézmény* a gazd. tanárképzésnek mindenestre hathatós segédeszköze lehet azon időközben, midőn a jelölt az ő szaktanulmányait bevégezte s a tanári vizsgára készül elő.

Ugyancsak a tanárképzésnek kiváló jó segédeszköze a *tanulmány utak* tétele, melyeknél nemcsak a magas kulturfokon álló külföldi gaz-

daságok, de első sorban a hazai jeles gazdaságok megismerése képezze a feladatot. Ily tanulmányi ösztöndíjak nyújtását a nm. ministerium kegyes figyelmébe melegen ajánljuk.

A *gazdasági szaktanári vizsga* kötelező voltát igen szükségesnek tartjuk es annak szervezését olyan módon, a mint az a kolozsmonostori tanintézet javaslatában részletesen kidolgozva van, teljes pártolással ajánljuk.

A borderítő-anyagok mily mennyiségben s miként használtasának.

Számos borderítőszer van a gyakorlati életben alkalmazásban, legzélszerűbb azonban azokat használni, a melyek tisztaságáról magunk vagyunk meggyőződve s azokat magunk vagyunk képesek előkészíteni, mert az előttiink ismeretlen, leggyakrabban titkos összetételű szerekkel igen könnyen idegen izt adhatunk a bornak, de sokszor káros hatású anyagokat vihetünk be azokkal a deritendő borba.

Ez alkalommal a vegyileg ható deritőszerrekről kívánunk megemlékezni, a melyek használata egyébként is a leggyakoribb, a melyenek a *vizahólyag, zselatin* és *tojásfehérje*. Ezen anyagok (előkészített) oldott állapotban adatnak a borba s a deritőhatást az által eszközlik, hogy a borban levő csersavval egyesülve, oldhatlan hártát alkotnak, a mely a hordó fenekére való süllyedése alatt a borban levő tisztátlan s zavarodást okozó anyagokat magával viszi s a hordó fenekére lerakja. Ez utóbbi folyamat azonban, a mint látjuk, erőművi uton történik.

A derítés sikere a felemített derítőanyagoknál tehát *függ a bor csersavtartalmától*. Ha ez kellő mennyiségben a borban nincs jelen, vagy pedig a bor nagyon is sok csersavat tartalmaz, a derítés — ha ahoz a megfelelő derítőanyag megválasztva, avagy a hiányzó csersav pótolva nem lett — nem fog sikerülni.

Azon boroknál tehát, a melyek kevesebb csersavat tartalmaznak, a melyenek általában a fehér borok s ezek között is a kevesebb csersavtartalommal bírók, a *vizahólyagot* fogjuk használni, mert ez derit legjobban, a legkevesebb *csersavtartalom* mellett. Ha tehát olyan boroknál, a melyek nagyobb csersavtartalommal bírnak, derítőanyagként vizahólyagot alkalmaznánk, ugy a derítés nem sikerülne, hanem a borban fennakadna. A vizahólyagból az említett kellekkel bíró boroknál azok tisztaságához vagy zavarosságához képest egy hektoliterre elég 1.5—2 gramm.

Nagyobb csersavtartalom mellett jól derítenek a *zselatin, tojásfehérje* s az *enyv*, mely utóbbit azonban csak durva, *közönséges boroknál* szoktak használni.

A *zselatin*nal való derítés tehát jó szolgálatot tesz a nagyobb csersavtartalommal bíró fehér boroknál, főleg az erősen sárga vagy barnás színűeknél, a melyeknél hektoliterenként 8—10 gramm előkészített zselatin elegendő.

Oly fehér boroknál, a melyek már érettségük fokán állanak, igen előnyös az utolsó derítést 4 gramm *csersav* és 8 gramm *zselatin* hozzáadásával eszközölni, minthogy a zselatin finomabb üledéket ad s a borok, a melyek ezen derítés után palaczkra fejtetnek, nem tartalmazzák ama uszkáló pehelyszerű foszlányokat, miként azt a vizahólyaggal derített s palaczkra huzott boroknál gyakran tapasztalhatjuk.

A *tojásfehérje* kiválóan vörös boroknál nyerc alkalmazást, de némelykor a megbarnult színű boroknál is, a melyek barnás színűket, sőt bizonyos esetekben a megtöréstől származó mellékzöket a tojásfehérjével való derítés után elvesztik.

Nagyobb csersavtartalommal bíró nehezebb, *de fiatal vörös boroknál* 4—6 tojásfehérjét vesszük, ellenben ő és könnyebb, valamint csersavtartalommal szegényebb vörös boroknál 1½

— 3 tojás fehérjének használata is kielégítő eredményt ad.

Általánosságban megjegyezzük, hogy erjedésben levő bor sohasem derítendő, mert az erjedés folyamán kiváló szénsav a derítés sikerét meghiúsítja.

Továbbá a derítés előtt a kísérlet mindig kicsinyben, egészen átlátszó bengeralaku palaczkban teendő meg.

Végre oly boroknál, a melyeknél előzőleg a szűrés szüksége mutatkozott, az egyes, fent felsorolt derítő anyagokból valamivel kevesebb adag veendő a derítendő borhoz.

Lássuk már most miként kell a felemlített derítőanyagokat a derítésnél leendő felhasználás céljából előkészíteni.

A *vizahólyag* a nagy gyakorlatban leginkább van használatban; előkészítése a következő módon történik. A vizahólyag apró szeletekre, illetőleg lemezekre vágva egy alkalmas faedénybe helyeztetik, a melybe annyi vizet öntünk, hogy a vizahólyagot elfedje. Ily módon 24 óráig áztatjuk a vizahólyagot — a midőn az edényből kiemelve — tisztátalan anyagok eltávolítása végett tiszta vízzel többször megmossuk. Ezután ujjaikkal addig gyürjük, gyömöszöljük, a míg egy fehér tömeggé lesz. Ezen gyurmány azután vízzel addig hígítatik, a míg sűrű tejszerű folyadék alakját nyeri, a melyet egy szitán vagy ennek hiányában vásznon eresztünk át, hogy a vizahólyag a foszlányok s egyéb részektől megszabadíttassék.

Az átszítált pépszerű folyadékhoz folytonos keverés közben a derítendő borból öntünk és pedig meghatározott mennyiséget, pl. $\frac{1}{2}$ kilogramm vizahólyagra annyit, hogy az egész oldat 50 litert tegyen ki. Ezen oldat ez esetben 1%-os s belőle 1 deciliter megfelel 1 gr. vizahólyagnak, vagyis egy liter 10 grammnak.

Az ismertetett módon elkészített vizahólyag a derítésre azonnal alkalmas, ha azonban fel nem használattatik, úgy jól elzárt üvegekben a pincze leghűvösebb részében el is tehető; így esetben azonban tanácsos az oldathoz 1—2% tiszta szeszt hozzáönteni.

A *zselatin* előkészítése következőképen történik: Mindenekelőtt ezt is áztatni szükséges, mire nézve ép úgy, mint a vizahólyagot vízbe áztatjuk, ennek azonban elég, ha 10—12 óráig marad a vízben. Áztatás előtt a zselatin is apró szeletekre metszendő. Az áztatás után ismét vizet öntünk a zselatinhoz és pedig bizonyos mennyiséget, így pl. $\frac{1}{2}$ kg zselatinra, mintegy 3 l. vizet s ezt egy tiszta edényben folytonos keverés közben addig melegítjük, míg fel nem olvad. Ennek megtörténtével annyi vizet öntünk még az oldathoz, hogy az 5 literre legyen kiegészítve. Ez esetben az oldat 10%-os és megfelel belőle 1 centiliter 1 gramm zselatinnak, vagyis 1 liter 100 grammnak.

A *tojásfehérjének* előkészítése igen egyszerű s csupán annyiból áll, hogy az e célból használni szokott egészen friss tyuktojás feltérése alkalmával a fehérjét, a sárgájától gondosan elkülönítve, egy edénybe tesszük, kevés vízzel keverjük s egy tiszta seprővel habbá verjük.

A tojásfehérjét jól szárított alakban is használhatjuk derítésre, a melyet 6 rész hideg vízben habbá verve készítünk el.

Ezen oldathoz 6 gramm felel meg egy egész tojásfehérjének.

A derítés kivitele a fent elősorolt módon előkészített derítőszerrel a következő módon történik: Az előkészített derítőanyagból annyit, a mennyit az illető bor derítésére felhasználni szándékunk, egy sajtárba teszünk s ehhez a derítendő borból egy bizonyos mennyiséget öntünk. Ezen anyagot nyírfaseprővel — bornak többszöri hozzáadása mellett — addig keverjük, a míg a felszínen hab képződik. — Ezután a derítendő borhoz öntjük a derítőanyagot s a hordó száján keresztül alkalmazott derítőostorral vagy pálczával a borral jól összekeverjük. Ennek következtében a hordóban a bor felszínén nagyobb mennyiségű hab képződik, melynek eltávolítása végett a hordó dougáit fakalapácsal jól meg-

veregetjük s ezután a hordó száját letörölve, az akonát szélesebb végével a hordóra illesztjük s 2—3 napig így hagyjuk. Ekkor a bort feltöltjük s az akonát beverjük.

Rendes körülmények között a bor két-három hét múlva megszokott tisztulni, a midőn az a derítőanyag által a hordó fenekére levitt tisztátalan részektől elválasztandó, vagyis lefejtendő. Van azonban eset, hogy a megtisztulás több időt vesz igénybe, több mint 2—3 hónapig azonban nem tanácsos a derítőanyagot a borban megtérni, mert vagy felemelkedik a derítőanyag a borban, vagy pedig bomlásnak indul, a mi a bornak romlását idézheti elő. (Borászati Lapok.)

E.

Irodalom.

— Földbirtok statisztika. Gr. Bethlen

András földmivelési miniszter monumentális munkával gyarapította a hazai szakirodalmat. A mezőrendőri és statisztikai osztály főnökét, dr. Kovácsy Sándort, a miniszter a múlt évben megbízta a korlátolt forgalmi birtokok statisztikájának elkészítésével és ez a mű, mely most jelent meg, egész részletességgel tárja elénk a kötélt birtokok statisztikáját; összehasonlításokat tesz a külföld birtokviszonyaival, és a mi még érdekesebbé teszi a művet, az az, hogy grafikus színes táblázatok is párhuzamba állítják a birtokkategóriákat. A korlátolt forgalmu birtokok területe 16.439,488 kat. hold, azaz 34.56% az összes 49.020.156 kat. holdnak; esik tehát a szabadforgalmu birtokokra 65.44%. Megjegyezzük, hogy a szabadforgalmu birtokok is feldolgozás alá kerülnek és így a földbirtok-statisztika, melynek hiányát oly rég éreztük, végre meg lesz Magyarországon is. Tájékoztatásul czélszerűnek látjuk a korlátolt forgalmu birtokok művelési ágak szerinti megoszlását közölni:

szántóföld	2.349,711 kat. hold	=	4.79 %
kert	51,935 " "		0.11 "
rét	759,656 " "		1.55 "
legelő	3.704,392 " "		7.56 "
nádas	56,726 " "		0.12 "
szőlő	14,560 " "		0.03 "
erdő	8.272,297 " "		16.87 "
földadó alá nem eső temeketlen	1.730,211 " "		3.53 "
összesen	16.939,488 kat hold	=	34.56 %

A korlátolt forgalmu birtokok 7 kategóriába csoportosítottak; ugyanis: kincstári birtokokra 2.786,410 kat. hold = 5.68 százalék, vallás- és közalapítványi birtokokra 248,869 kat. hold = 0.51 százalék, hitbizományi birtokokra 2,449,969 kat. hold = 4.79%, községi és közbirtokossági birtokokra 8.674,726 kat. hold = 17.69 százalék, egyesületek, gyárak, iparvállalatok és vasutak birtokaira 476,180 kat. hold = 0.99 százalék, egyházi birtokokra 2.270,346 kat. hold = 4.63 százalék, nevelési alap czéljaira szolgáló birtokokra 132,985 kat. hold = 0.27 százalék esik.

Rövid szakközlemények.

— **Baromfi tenyésztők figyelmébe.** Az állatkert ismert jó nevé, legrégebb tyukászata részére, tenyésztés czéljából a *földmivelésügyi m. kir. minisztérium hozzájárulásával hustyuk fajok*, n. i. sárga *Cochinkina*, világos és sötét *Bráma*, *Plymouth Rocks* és fekete *Langshan* tenyésztőrzsek: minden fajtából 2 kakas és 4 tyuk, továbbá különféle *sport-tyukfajokból* (viadorok) egy-egy törzs egyenesen *Angliából* lettek a legmegbízhatóbb londoni baromfi-kereskedő által magas árért beszerezve. A remek fiatal állatok már megérkeztek az állatkertbe és úgy azok, mint egyéb szintén kitűnő példányokban tartott *más fajttyukok tojásaira* megrendelést elfog az igazgatóság és kívánatra küld egyszerü árjegyzéket *ingyen, bérmentve.* Képes árjegyzékek 50 krajczárnak készpénzben vagy levéljegyekben le-

endő *előleges* beküldése után adatnak postára *bérmentve.* Az állatkert baromfi-tenyésztője nagy hangu reklámokra nem szorul. Legjobb ajánlat az okszerű tenyésztő közönség pártolása, mely évről-évre fokozott mértékben keresi fel megrendeléseivel.

— **Élő sövény nevelésére különböző** fanemek és cserjék alkalmasak; utóbbiak közt különösen a sóska-borbolya, melynek a fagy nem árt, windenfele földben megterem és sokáig élél s ha jól ültetik olyan sűrű növénynyé fejlődik, hogy még a tyukok sem bujhatnak át rajta. E bokor őszre rendszeren minden évben igen szép piros bogyókkal van rakva, melyeket a gazdaszszony különféle czelokra felhasználhat. Sárga virágja meg, melylyel tavasszal fedve van, igen kellemes illatot áraszt és a méhek igen kedvelik. Sövénykészítésre igen jó azért, mert minden metszés nélkül is jó sűrűre nő és teljesen pótolja a drága kerítéseket, melyek pedig gyöngeségük miatt könnyen és hamar pusztulnak. A borbolyának számos apró tövise van, melyekkel magát a pusztítás ellen védi. A magnak vetésére vagy a palánták ültetésére legalkalmasabb az ősz vagy a tavasz eleje. A mag jobban kikel, ha előbb a fagy hatásának kitétetik. A magvakat egymástól két lábra álló sorokba vetjük és 1.5 hüvelyk vastagon beföldeljük. Ha a vetés április közepén történik is, a magvak még akkor is jól kikelnek és a csemeték őszre szépen kifejlődnek. A csemetéknek télen át semmi oltalomra nincs szükségük s ha ősszel állandó helyükre ültetik, a következő évben igen jó nagyra nőnek, úgy, hogy pár év alatt a sövény készen van; s ha a második évben a növényeket földig lemetszük, a sövény sűrűsége teljesen kielégítővé válik.

— **Zsiros tej.** A tehének tejelő képességét eddig az adott tej mennyisége határozta meg, vagyis minél több tejet adott valamely tehén, annál jobbnak tartották; most nem a mennyiség, hanem a minőség vagyis a *zsirtartalom* a mérvadó. A minőségre három körülménynek van befolyása: a fejős tehének czélszerű megválasztásának megfelelő takarmánynak és a fejős tehének ápolásának. Nem mondhatjuk, hogy csak bizonyos tehénfajták adnak zsiros vagy sovány tejet, mert e tulajdonság ugyanegy faj egyeséinél különböző. Vagyis egy fajtából lehet több tehentünk, a melyek különböző minőségű, tehát soványabb és kövérebb tejet adhatnak. A tapasztalat azt bizonyítja, hogy e tulajdonság örökölhető, vagyis egyik tehénről átszármazik más tehénre, illetőleg ivadéokra. Egy kísérletnél, melyet 95 tehén tejjével tettek, a legkisebb zsirtartalom 2.1 százalék, a legnagyobb 4.1 százalék volt; de valamennyi tehén majdnem teljesen egyenlő mennyiségű tejet adott. A mi a takarmányt illeti, megjegyzendő, hogy jó tejet csak jó takarmánytól adhatnak a tehének, hogy tehát igen jó tejet adjanak, a legjobb takarmányról gondoskodjunk számukra. Széna, erőtakarmány, gyári hulladékok, megfelelően kevert kapás növények teljesen megfelelnek a célnak. A széna erősíti a gyomoridegeket s előmozdítja a benyálosodást. A szálás takarmány mindig takarékosabb a szecsánál. Olajpogácsát, korpát és daraféléket szárazan etessünk, egy-egy tehénre tíz gramm sót hintve rá naponkint. A só az anyagcserét mozditja elő. A száraz takarmány után a vizes takarmány következik, mint: hulladék, moslék, stb., répa és burgonya; ezeket megpároljuk. Ezután a szükséghez képest megitatjuk a tehéneket s végül szalmát adunk nekik. Az etetés idejének czélszerű felosztása szintén fontos s ennek is van befolyása a tej zsirtartalmára. Minden etetés után lehetőleg hosszú szünet következék, hogy a tehének kényelmesen kérődzhessenek s gyomruk a takarmányt jól megemésztthesse. Az még nincs végleg eldöntve, hogy mi czélszerűbb, az-e, ha kétszer, vagy az, ha háromszor fejtük meg a tehéneket napjában. Ez a gazdaság külső berendezésétől függ. Végül még a gondos ápolást különösen a bőr gondozását, tisztántartását, valamint a szelid bűnásmodot említtük meg, mint olyant, a mi szintén befolyással van a tej minőségére.

Vegyes közlemények.

— Gazdasági előadások a Köztelken.

Az országos magyar gazdasági egyesület február 9., 10., 11. és 12. napján a Köztelken az egyesület helyiségeiben előadásokat rendez. Az előadásokat a gazdasági szakirodalom és gyakorlat terén nevet szerzett szaktanárok és gyakorlati emberek fogják megtartani. Az előadásokkal a budapesti gazdasági szempontból fontos ipar-telepek tanulmányozása is egybe lesz kapcsolva. Az előadások célja, hogy az érdeklődő gazdaközönség megismerkedjék a gazdasági szakirodalomban és időszaki sajtóban újabb megvitatott kérdésekkel. A gyakorlati célú előadásokkal az egyesület már régebben indított mozgalmat óhajt feleleveníteni. Az előadásokon bárki résztvehet, ha abbéli szándékát az egyesület titkári hivatalánál február 5-ig írásban vagy szóval bejelenteni. Az előadások programja a következő: Csütörtök febr. 9-én d. e. 9—11 óráig Kovácsy Béla a modern takarmányzásról; 11—1 óráig Rovara Frigyes a répatermelésről Délután 3 órától estig: Dr. Hutyra Ferenc: a tuberkulinról, a malleinről és a védőtás bemutatása az állatorvosi akadémián. Este 7 órakor „Köztelek-estély” a Hungária szállóban. Péntek febr. 10. d. e. 9—11 óráig. Bernát István: a mezőgazdasági hitel és a szövetkezetek, d. e. 11—1 óráig. Lázár L. Pál: gazdasági motorok viz-, szél- és petroleum erőre. D. u. 3-órától estig, a gépkísérleti állomás megtekintése Lázár tanár vezetése mellett. Szombat febr. 11. d. e. 9—11 óráig Cserháti Sándor: a műtrágyázás terén tett legújabb tapasztalatokról; d. e. 11—1 óráig dr. Horvát Géza: védekezés a kártékony rovarok ellen. Eszközök bemutatásával; d. u. 3 órától estig: egy műtrágya gyár megtekintése, Cserháti tanár vezetése mellett. Vasárnap febr. 11-én d. e. 9—11 óráig: Pirkner János a tejgazdasági üzem, különös tekintettel a havasi legelőkre; d. e. 11—1 óráig: Landgráf János: a haltenyésztésről és halértékesítésről. Este 10 $\frac{1}{2}$ órakor: a központi tejszarnok megtekintése, működés közben Pirkner János orsz. tejgazdasági felügyelő vezetése alatt.

— Uj intézmény. A budapesti m. kir. állami vetőmag-vizsgáló állomás kimutatásokat hoz nyilvánosságra az általa plombozott magvakról. Az első kimutatás szerint, mely a „Köztelek” című szaklap jan. 18-án megjelent ez idén, jan. hó 17-ig az alább megnevezett budapesti magkereskedők és elárúsítók számára a következő mennyiségű magvakat plombozta le, u. m. Mauthner Ödön 556 métermázsa luczerna, 105 métermázsa lóhere. Haldek Ignác 36 métermázsa luczerna, 51 métermázsa lóhere. Uilmann Károly 176 métermázsa luczerna, 53 métermázsa lóhere. Magyar keresk. részvénytársaság 180 méterm. luczerna, — lóhere. Magyar mezőgazdák szövetkezete — luczerna, 71 mm. lóhere. Szávost Alphon 20 mm. luczerna, 22 mm. lóhere. Frommer A. Herrman 6 mm. luczerna, 4 mm. lóhere. — Statisztikai szempontból a m. kir. magvizsgáló állomás fenti kimutatásának az a legérdekesebb momentuma, hogy e czégek közül az egyik, névszerint a Mauthner cég egymaga több luczernát plomboztatott, mint az összes többi budapesti magkereskedő együtvéve. Közgazdasági szempontból pedig nagyon is helyeselnünk a kimutatások nyilvánosságra hozatalát, minthogy általuk világosan betekinthez a gazda a különféle magárus czégek uzemébe és forgalmába és e csalhatatlan kimutatások révén aztán világosan láthatja azt is, melyik cég felé irányul leginkább a gazdaközönség általános és legnagyobb bizalma.

Piaczi értesítő.

Kolozsvár, 1893. febr. 2-án. Tiszta buza 6 frt — kr — 7 frt — kr. Rozs 5 frt — kr. — 5 frt 20 kr. Törökbuza 4 frt 20 kr. — 4 frt 25 kr. Zab 4 frt 20 kr. —

4 frt 50 kr. Széna (legjobb) 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr. 100 kilogrammonként. Tüzifa kemény nem usztatott 3 frt — kr. 1 Köbméter. Marhabus 56 kr. 1 kilogramm. Burgonya hektoliterenként 3 frt. Disznózsír 64 kr. 1 kilogramm.

Debreczen 1893. január 30. és 31. hetivásári jelentés az „Erdélyi Gazda” részére.

Január 30-iki sertésvásár. Felhajtott 1850 drb. Eladatott 1300 drb. Árak: 6 hónapostól 1 évesig sovány, párja 15—25 frt. Egyévestől 1 $\frac{1}{2}$ évesig soványi 25—35 frt. 1 $\frac{1}{2}$ évesből 2 évesig sovány, párja 35—45 frt. Öreg sovány 45—60 frt. Kővér kilója 40—44 kr.

Január 31-iki ló és marhavásár. Ló felhajtott 430 drb.; eladatott 220 drb. Szarvasmarha felhajtott 800 5 drb.; eladatott 513 drb. Árak a megelőző hetiek! Irányzat minden vásárnál élénk!

Budapesti gabonatözsde 1893. február 1. A buza üzlet ma állandóan szilárd irányt követett. Meglehető nagy kínálat és élénk kereslet mellett mintegy 35.000 mm buza kelt el s az árak majdnem általában 2 $\frac{1}{2}$ —5 krajczárral javultak. Tengeri is szilárdabb volt s 5 krajczárral javult. A többi gabonanemekben gyenge forgalom volt, az irány és az árak nem változtak.

Árak: Buza 7 frt 45 kr. — 8 frt 45 kr. Rozs 6 frt 35 kr. — 6 frt 50 kr. — Arpa 5 frt 10 kr. — 7 frt 85 kr. — Zab 5 frt 55 kr., 5 frt 70 kr. — Tengeri 4 frt 65 kr. — 4 frt 75 kr. — Köles 4 frt 10 kr. — 4 frt 35 kr.

Határidő üzlet mérsékelt forgalommal nyílt meg s kedvező effektív üzlet következtében szilárd irányt követett, noha Amerikából alacsonyabb gabona árakat jelentettek.

Sertésvásári-jelentés az „Erdélyi Gazda” részére. Budapest-Kőbánya, 1893. január 27-én. Az üzlet emelkedő árak mellett élénk volt.

Heti átlagárak: magyar válogatott áru 320—380. klg. nehéz 45—50 kr. 280—300 klg. nehéz 48—49 kr. Öreg 300 klg. tuli 46—47 kr. vidéki sertés 44—47 kr. Szerb 44—47 kr. román kr. tiszta klgk. Páronként 45 klg. ételsúly levomás és 4% engedmény szokásos.

Eleségárak: Tengeri uj 5:10; arpa 5:20 Kőbányán átvéve.

(Árak krajczárokbán)

A piaci czikkek	Mérték	Brassó	Csiksztereda	Deés	Dicső-Szent-Márton	Erzsébet-város	Fogarás	Gy.-Szent-Miklós
Tiszta buza	mm.	—	—	—	600	800	—	—
Elegy buza	”	—	—	—	420	750	—	—
Rozs	”	—	—	—	420	650	—	—
Arpa	”	—	—	—	400	—	—	—
Zab	”	—	—	—	380	450	—	—
Törökbuza	”	—	—	—	350	480	—	—
Széna	”	—	—	—	—	180	—	—
Alomszalma	”	—	—	—	—	110	—	—
Tüzifa	km.	—	—	—	700	280	—	—
Marhabus	kg.	—	—	—	48	52	—	—
Február		—	—	—	1	27	—	—

A piaci czikkek	Mérték	Gy.-Fehérvár	Kézd-Vásárhely	Máros-Vásárhely	Medgyes	Nagy-Enyed	Nagy-Szeben	Segesvár
Tiszta buza	mm.	—	—	—	550	540	692	830
Elegy buza	”	—	—	—	450	470	625	615
Rozs	”	—	—	—	350	400	444	500
Arpa	”	—	—	—	—	—	481	—
Zab	”	—	—	—	200	480	435	513
Törökbuza	”	—	—	—	280	325	417	418
Széna	”	—	—	—	180	340	190	260
Alomszalma	”	—	—	—	100	230	130	150
Tüzifa	km.	—	—	—	300	250	350	280
Marhabus	kg.	—	—	—	48	48	62	56
Február		—	—	—	26	2	3	1

A piaci czikkek	Mérték	Sepső-Szent-György	Szamosújvár	Szász-Régen	Szászváros	Székelly-Udvarhely	Sz.-Somlyó	Torda
Tiszta buza	mm.	680	600	680	750	660	—	—
Elegy buza	”	600	500	530	600	550	—	—
Rozs	”	509	450	500	500	458	—	—
Arpa	”	440	380	450	500	—	—	—
Zab	”	400	400	400	480	400	—	—
Törökbuza	”	400	380	410	450	458	—	—
Széna	”	450	200	280	180	600	—	—
Alomszalma	”	200	100	140	90	300	—	—
Tüzifa	km.	200	240	220	200	240	—	—
Marhabus	kg.	44	48	44	48	44	—	—
Február		30	30	26	28	31	—	—

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása)

Lóhere. A magas árakkal szemben jól lehet némileg tartózkodók a fogyasztók, mindazonáltal jóval élénkebb volt a köfolyt héten a detail-üzlet forgalma, mint a

mult esztendő párhuzamos hetében. A kivételről ezt nem mondhatjuk, mert igaz ugyan, hogy észak-német és francia házak részére mintegy 300 mm, vásároltatott e héten, az ebbeli összes forgalom mégis csekély volt, mint-hogy ez idő szerint oly csekélyek a készletek. hogy határozottan nem vehetük számba. A jelenlegi árviszonyok anuak biztos föltevésére utalnak bennünket, hogy a lóhere árai ezen évadban banyatlani többé nem fognak, minthogy ama nagy jelentőségű tünet merül fel, hogy Amerika, a lóhere kivétel ezen egyik gőcpontja, nem nem csak hogy eladni nem képes, hanem visszavásárolni kezdi az Európába eladott lóheremagot. Az árak minőségükhöz képest 68—74 frt közt hullámozottak, egy esz-verte uagyon is vörhenyes hibás magtétel 64 frton adattott el.

Luczerna Szép viléges szemű áru nem lön kínálva, pedig az ilyenért szivesen megadtak 60 frtot, sőt még többet is. E minőségű mag — a mint most bebizonyul a termelőknél már teljesen hiányzik. Sölétszinü esztendő luczernát tisztasághoz képest 44—50 forinton jegyeztek.

Takarmányrépamag. A szolid eredetű északnémetországi (quedlinburgi) magot szerfölötti módon keresik és az ilyen mag az árai is jól fentartja; ellenben olyféle északnémet eredetű mag az árait is jól fentartja; ellenben olyféle északnémet eredetű mag, mely délfranciaországi répamaggal van elegyítve, senkinek sem kellett, jóllehet, hogy nyakra-főre kínálták. A szolid eredeti északnémetországi (quedlinburgi) elegyítetlen répamagvak a következő árak mellett jegyeztettek: Valódi oberndorfi 53—55 frt, valódi olajbogyóalaku 44—46 frt, valódi mamuth 46—48 frt. Északnémet mag, mely délfrankhoni áruval kevert, a következő árak mellett kínáltott ugyan, de nem vétetett: oberndorfi 44—48 frt, olajbogyóalaku 38—40 frt, mamuth 36—38 frt.

Balticzinnek nagy hiánya észlelhető és ennek folytán ebbeli kötések nem történtek. A magkereskedők 18—20 frtra tartják.

Fehérhere. Ismét néhány kisebb tétel 90—92 frton kelt el.

Bükköny zabos 5 $\frac{1}{2}$ —5 $\frac{3}{4}$ frt, tiszta 6 $\frac{1}{4}$ —6 $\frac{1}{2}$ frt. Muharmag forgalom egyáltalán nem volt.

Felelős szerkesztő és kiadó:

Szenterzsébeti Szakáts Péter.

Főmunkatárs: Csikszentmihályi Sándor Pető.

Egeresi gipsz-, műtrágya- és vegyitermékek gyára.

KRAMER J.

Ajánlja: pároft csontliszt, szuperfoszfát, Thomassalak, egeresi trágyafősz, chilisalétrom, kálisok és egyéb különleges műtrágya-termékeit szavatolt tartalom mellett.

A t. gazdaközönségnek rendelkezésére áll a gyár vegyészeti laboratoriuma is, mely vegyi vizsgálat nyomán megállapítja és javaslatba hozza az alkalmas műtrágyát. Ily vegyi vizsgálatokat a gyár díjmentesen eszközöl, szükséges hozzá 5 kiló talajminta és megjelölése annak, mi fog azon talajba vetetni.

Mindenemü felvilágosítással és részletes árjegyzékkel szivesen szolgál.

a műtrágya-gyár Egeresen

vagy annak központi irodája:

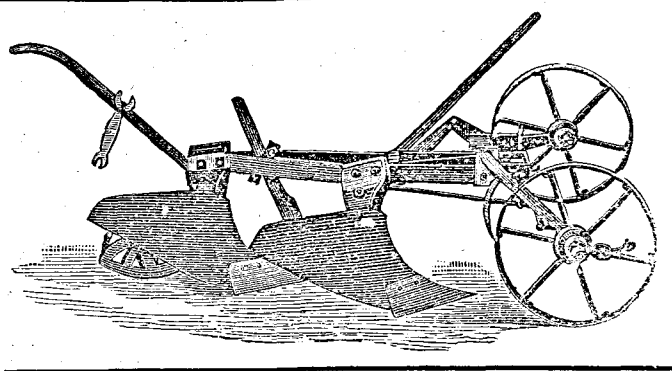
Budapest, V. Dorottya-utca 9. sz.

a hova a levelek és megrendelések intézendők.

H I R D E T E S E K.

Szép munkát végez, nem farol.

Feltűnő könnyű járata.

Egyszerű szilárd szerkezet.

A legolcsóbb kétvasu eke ára 55 forint = 110 korona.

SIMONFFI ISTVÁN

mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntődéje

Kolozsvártt, kultorda-utca 48. szám.

Elvállal mindennemű gépek kijavítását.

Elfogad megrendeléseket gőzgépek, gőzszivattyúk, malátázúzó, malomszerkezetek, kút- és vízvezetékek elkészítésére.

Készletet tart saját gyártmányaiból: egyes-, kettős- és három borozás ekék és taligák, új szerkezetű váltó- vagy hegyi ekék és boronákból; továbbá kézi- és járgányos cséplőgépek, szelelő rosták, kukorica morzsolók, szőlő-zúzó, borsajtók és több más gépekből, melyeket a n. é. gazdaközönség b. figyelmébe ajánl.

Készítményei jóságáért felelősséget vállal. 14 (1-10) Arjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.

GANZ ÉS TÁRSA

vasöntő és gépgyár részvény-társaság

BUDAPESTEN.

Ajánlanak kéregöntetű kerekeket és keresztvezéseket, hengerezéseket kéregöntetű hengerekkel,

vasuti kocsikat, fordító korongokat, turbinákat, közlőképeket és zúzógépeket.

Villanyvilágításhoz való berendezéseket s erőátvitelt 104 (9-17) nagyobb távolságokra is.

Zsilipeket és átereszeket, vasuti felszereléseket, malom- és gyárberendezéseket, különféle gép- és építési munkákat.

Aczelöntés. Gázmotorokat álló vagy fekvő egy vagy két hengerű.

Mayfarth Ph.-féle

szabadalmazott normal aczel-ekék

1-, 2-, 3- és 4 barázdások. —

Szántó föld és rét

boronák és hengerek

Szállítható

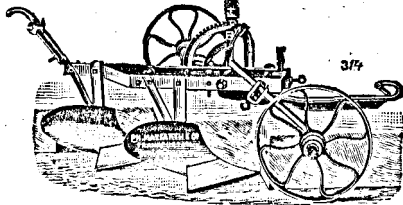
takarékúst kemenczék

mint takarmánygőzölők és

műmosó készülékek. Cséplő

gépek kézi-, járgány- és gőz-

hajtásra.

3 (4=10)

Járgányok, szecs kavágók,

darálók, répavágók

Szab. Blunt-féle zöldtakarmány-prések, gabona-tisztítók.

kukorica-morzsolók.

Mayfarth Ph. és Társa.

gazdasági gépek gyára.

Wien (Bécs) II., Taborstrasse 76-ik szám.

Katalogus ingyen. Képviselek kerestetnek.

LEGKITÜNÖBB MAGVAK

kaphatók

Mauthner Ödön

magkereskedésében

Főüzlet: **BUDAPESTEN** Fióküzlet: Koronaherczeg-utca 18.
Andrássy-ut 23. sz.

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

6 (7-52)

Az erdélyi gazdasági Egylet
heremag tisztító raktárában

K o l o z s v á r t

aranka mentessé tisztított, az állami vetőmag vizsgáló
állomás által megvizsgált és mint ilyen államilag
olomzárolt

E L S Ó R E N D Ű

teljesen aranka mentes heremag

készletet átvettük és azt ezennel kisebb
menyiségekben is

V E T Ő M A G N A K

a gazdaközönség rendelkezésére bocsátjuk, és pedig
metermázsánként, eredeti plombozott zsákokban

78 f o r i n t é r t

a kolozsvári közraktárakban.

Kolozsvárt 1893. január 21.

Fleischl Samu,

budapesti termény és bizományi üzleté-
nek kolozsvári fiókja
Főtér 22. szám.

A Z

E L S Ő M A G Y A R G A Z D A S Á G I G É P G Y Á R R É S Z V É N Y T Á R S U L A T
B U D A P E S T E N .

1. A mezőgazdasághoz egyáltalában szükséges összes saját hazai gyártmányu, elismert kitűnő gépeit és tajajmivelő eszközeit ajánlja.
2. Minden a gazdasági gépszakmába vágó felvilágosítással és tanácsal szívesen és díjmentesen szolgál.
3. Az összes gyártmányait magában foglaló képes árjegyzékét kívánatra készséggel megküldi.
4. A gyártelep Budapesten, külső váci-ut 7. szám alatt van és annak megtekintése érdeklődőknek készséggel megengedtetik

9 (4-5)

Levél-czim :

E L S Ő M A G Y A R G A Z D A S Á G I G É P G Y Á R R É S Z V É N Y T Á R S U L A T
B U D A P E S T E N .

Gazdaközönségünk!

számára új reform.

Összes magvainkat a budapesti m. kir. állami vetőmag-vizsgáló állomás olomzára alatt a csiraképesség és tisztaság %-jait, hercféléknél még különösen az arankamentességet is feltüntető, minden zsákról külön kiállított állami bizonyítvánnyal ellátva ajánlunk:

Vörös lóherét óriás szeműt	76 forinton.
Vörös lóherét apróbb szeműt	74 "
Luczernát kiváló nagyszeműt	50 "
Mezei komócsint nedves helyekre	30 "
Baltaczimot deles, meszes oldalokra	18 "
Fehér csillagfürtöt, lóbabot, sójababot	
tavaszi búzát, igen bőtermő Rese- ler-féle zabot	8 frtjával

Árak Alvinczen 100 kilójáért számítatnak és minden esetben utánvétetnek.

Zsákok belemérve, áruk nem számítatik fel.

Lóher és Luczerna 100, 50, 25, 10 kilós plombozott zsákokban van készleten.

5 kilós plombozott postazsák lóhere ára 4 forint.
5 " " " luczerna " 3 forint.

Továbbá kapható: 13. (2-*)

Richter-féle Imperator burgonya 100 kiló 5 frton.
Paulsen-féle kék, óriás burgonya postazsákja (5 kló) 1 frton.

Nonplus ultra kövér csemegesajt vagy drassói karikasajt. Netto 4 kilós portacsomagban 3 forinton.

Gróf Teleki Arvéd

drassói uradalmi intézőségénél
Alsó-Fehérmegye u. p. Szerdahely.

A Közművelődés Irodalmi és Műnyomdai Részvénytársaság

kiadásában Kolozsvárt megjelent és kapható:

Mezőgazdasági Apróságok.

II-ik füzet, ára bérmentes megküldéssel 1 frt 20 kr.

Irta: Ásványi Lajos, a kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézet intézője.

Ezen 7 ivre terjedő és számos igen sikerült ábrával érzékített munka nagyon érdekesen foglalkozik, különféle kísérleti termelésekkel, a burgonya kultiválással a kolozsmonostori gazd. tanintézet gazdaságában tenyésztett tiszta véri pinzgau-fajta szarvasmarhával, az erdélyi szarvasmarha leírásával, a mokány marha ismertetésével, a bivalylyal, végletesen ismerteti a Hearson-féle tojásköltő gépet stb. stb.

Becses tartalmánál, gyakorlati értékénél s díszes kiállításánál fogva ezen munka nem hiányozhatik egy gazda könyvtárából sem.

Az 1 frt 20 kr. az Erdélyi Gazda előfizetési utalványán is beküldhető.

A közönséges luczerna termesztéséről.

Ára 20 kr., bérmentes megküldéssel 25 kr.

Irta: Ásványi Lajos, a kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézet intézője.

Tagadhatatlan, hogy a sikeres gazdálkodás egyik legfőbb tényezőjét a kultur növények termesztésének megismerése és azok helyes művelésének módja képezi.

Ily irányban szolgál alapos vezérfonalul a fent címzett füzet, mely méltó társa az eddigi gazd. egyesület könyvkiadó vállalatában megjelent iker testvérének a „Vörös lóher termesztésének.”

Ezen kis mű ugyanis egy rövid év alatt két kiadást ért, a mi magában véve hallatlan dolog a gazdasági szakirodalomban; ezen felül azonban a nagyméltóságú földművelésügyi ministerium német és román nyelvű kiadását is létesítette ugyancsak az erdélyi gazdasági egyesület útján.

A selyemhernyó tenyésztéséről.

Ára 30 kr., bérmentes megküldéssel 35 kr.

Irta: Ásványi Lajos, a kolozsmonostori magy. kir. gazd. tanintézet intézője.

Gazdasági kulturánk emelkedésével ugyan itt-ott már találkozunk a gazdasági fásítás nyomával is, mindazonáltal tagadhatatlan, hogy e téren még sok a tenni való.

Az eperfa ültetésével nemcsak a fent jelzett irányban teszünk egy-egy lépést előre, hanem e mellett alkalmat nyújtunk a mezőgazdaságban egyébként ki nem használható munkaerőnek, u. m. az aggok és gyermekek munkaképességének értékesítésére, ha azt a selyemhernyó tenyésztésével egybekapcsoljuk.

Ezen szokatlan és némelyek által igazán indokolatlanul mellőzött ösvény egyengetése céljából iratott a selyemhernyó tenyésztéshez ez a vezérfonal, melyet gr. Bethlen András földművelésügyi minister ur ő excellentiája szakközzegei bírálata nyomán 1892. évi 66515/IV. 10. számú leiratában, mint helyes alapokon nyugvó dolgot ismerte el.

Mindhárom füzet egyszerre megrendelve bérmentes megküldéssel 1 frt 70 kr.

Közművelődés irodalmi és műnyomdai részvénytársaság Kolozsvárt.